

succulenta

Jrg. 2019 – 6

December 2019

afdeling eindhoven

afdelingsnieuws

Bestuur Succulenta afdeling Eindhoven

Voorzitter:

Roelof Salters, Bar.v.Wijnbergplantsoen 5, 5581GR Waalre

 : 040- 2230101

E-mail: salters@xs4all.nl

Secretaris

Jan van Dijk, Wilde Wingerd 16, 5708 DC Helmond

 : 06 - 49732431

E-mail: jahvandijk@yahoo.com

Penningmeester:

Willem Burger, Kwartel 8, 6026EV Maarheeze,

 : 0495 - 592473

E-mail: willem.burger@hetnet.nl

jaarcontributie afdeling **€ 17,=** te voldoen via
afdelings-gironummer **NL15 INGB 0000 2853 18** en
t.n.v. **Penningmeester Succulenta afd. Eindhoven.**

=====
Succulenta, afdeling Eindhoven komt elke **2^e maandag** van de
maand om 19.30 uur bijeen in **Wijkgebouw De Hoeksteen** ,
Gerretsonlaan 1A, 5624 JL Eindhoven. **Telefoon:** 040-2372448.

Redactie Afdelingsnieuws:

Henk Damsma E-mail: henk.damsma@freeler.nl

Monique van Vroenhoven, correctrice

JAARAGENDA bijeenkomsten 2019

aanvang bijeenkomst: 19.30 uur.

- Maandag 9 sept. 2019 **DBA-vergadering in Tilburg**
- Maandag 14 okt. 2019 Willem Alsemgeest over Namibië & Zuid Afrika
- Maandag 11 nov. 2019 Monique v. Vroenhoven over Kaap Verdië
- Maandag 9 dec. 2019 Jaar gezellig afsluiten, o.a. met niet eerder geziene dia's van dhr. Nieuwkoop door Wil van Vroenhoven.

Wie snapt wat er met deze plant aan de hand is?

W-tjes van het verleden en heden?

Het eerste nummer afdelingsnieuws van de afdeling dit jaar (**jrg. 2019-1**) beschrijft een soort reprise van onze eerste afdelingsvoorzitter, te weten **Cas Smulders**.

Lid geworden van SUCCULENTA in 1932 vierde hij in 1982 zijn 50-jarig lidmaatschap. In de tussentijd werd de afdeling Eindhoven opgericht in **1951** en het 'buurten' van cactusliefhebbers op adres 'de Vriesstraat 26' in Eindhoven kreeg daarmee een wat meer geregelde structuur. Dat hij mede-oprichter was van de afdeling spreekt haast vanzelf, gezien het aantal jaren dat hij liefhebberde en vanwege zijn grote verzameling cactussen (vrijwel geheel behouden door de oorlogsjaren heen), die te pas en te onpas bezichtigd kon en mocht worden. Eén van de mij (enkel van naam) bekende mede-oprichters was dhr. **A.J.J.van Hoorn** uit de Kruisstraat, hoewel mij nog enkele andere namen (oude SUCCULENTA-nummers nalezend) bekend zijn van SUCCULENTA-leden in Eindhoven vóór de bewuste oprichtingsdatum. Op 5 april 1982 werd Cas gehuldigd met zijn 50-jarig lidmaatschap en kreeg uit handen van **Herman Rubingh**, de toenmalige voorzitter van SUCCULENTA, een fraaie oorkonde uitgereikt. Dat laatste overkwam geheel onverwacht ook **Henk Damsma**, die annotatief 25 jaar lid was, maar daar op dat moment niets van bijstond. Het gebeurde in "De Schalm" in Meerveldhoven, waar sinds

30 juni 1975 vergaderd werd. De fam. Smulders had dus bijna **25 jaar** voor huisvesting gezorgd. Archivering was in de beginjaren mogelijk niet het sterkste punt, maar (vrijwel zeker) is er ook veel verloren gegaan gedurende zich aaneenrijgende jaren, vooral bij bestuurswisseling alsook bij overlijden, dit zonder expliciete archiefwens van elkaar opvolgende bestuursleden.

Dhr. Herman Rubingh
tijdens zijn speech in 1982.

Zelf in **1967** lid geworden van de afdeling Eindhoven weet ik wel dat o.a. toen al lid waren:

*Frits van der Steeg,
Kees v/d Wittenboer,
Wim Sterk.
Karl Prestlé
N.H. van Batenburg
Marinus Raijmakers
Jeanne v/d Ven
Jan van der Rijt
Leo Driessen
Joop Huijssoon*

De afdelingsledenlijst van April 1969 vermeldt overigens **45** leden. En de ledenlijst van 25 september 1987 bevat **97** namen. Ik weet dat omdat ik vroeger vrijwel nooit tijd had voor de vereniging, maar afdelingspost en het maandblad van SUCCULENTA belandde (soms ongelezen) meestal in een daarvoor klaarstaande doos. Inmiddels is dat een beetje gelezen en geordend en is er een soort privé-archief ontstaan, van waaruit ik bijvoorbeeld deze bijdrage kan opschrijven. Van die bijna 100 leden op de ledenlijst van 1987 zijn een aantal daarvan helaas overleden, resp. verhuisd danwel gestopt met onze hobby, maar het is niet verkeerd om interesse en inzet van sommige van hen nog eens te (be)noemen.

Bijvoorbeeld die van onze oud-voorzitters die toch wel hun inzet getoond hebben, maar ook de secretarissen (m/v) van onze afdeling hebben (mits dat dan beschreven en gekend is) nogal wat “werk” in afdeling en hobby gestoken.

Van een paar wil ik proberen nog wat te schrijven resp. te laten zien via foto's in ons afdelingsnieuws. Het is beperkt authentiek omdat ik zelf (deels) wel dingen meegemaakt heb, anderzijds het moet doen met veel wat door “Jan en allemaal” (Jan en alleman) is geschreven met aandacht danwel in haast... Huidige privacy wetgeving maakt het ook niet handig om wat persoonlijke(r) zaken te achterhalen.

Het zij zo. Onze voorzitters, **wie waren dat ?**

- 1e (Ere) voorz. : Cas Smulders **1951 – 1977, † 1990**
- 2e voorz. : Wim Sterk 3 jan.1977–3 jan. 1983, † 1990
- 3e voorz. : Ger du Pré 8 jan.1983–2 jan.1988
- 4e voorz. : John Jagersky 2 jan.1988–7 dec. 1992
- 5e (interim)voorz. : Frits van Tricht 7 dec.1992–8 mrt.1993, † **2013**
tevens **voorz. SUCCULENTA** 27 okt.1990 - febr. 1994 *
* formeel – 28 mei 1994
- 6e voorz. : Ger du Pré 8 mrt.1993–13 mrt.2000
- 7e voorz. : Jan van Dijk 13 mrt.2000– 8 jan. 2008
- 8e voorz. : Henk Damsma 8 jan. 2008– 13 mrt. 2017

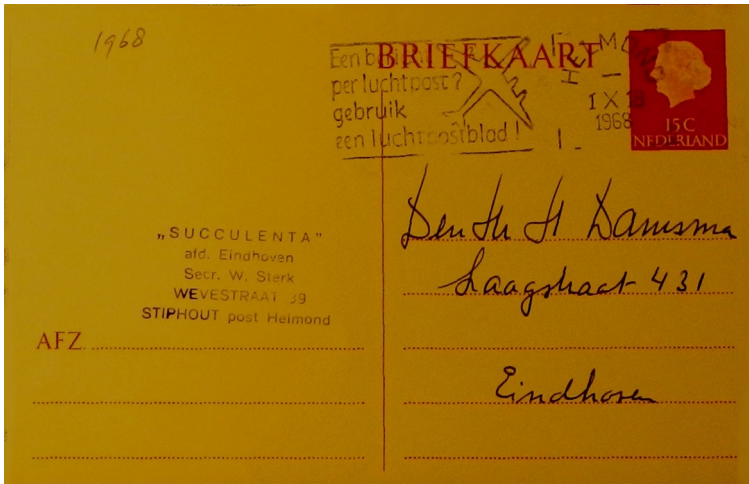
Onze 1^e voorzitter **Cas Smulders** wordt t.g.v. zijn 50-jarig jubileum toegesproken door onze (2^e) voorzitter **Wim Sterk** tijdens de viering van zijn 50-jarig jubileum (lidmaatschap van SUCCULENTA) . Tijdens deze viering, die gehouden werd op **5 april 1982** in “de Schalm” in Meerveldhoven wordt Cas benoemd tot “ERE – VOORZITTER van de afdeling Eindhoven.

Onze 1^e voorzitter , **Cas Smulders**, heeft inmiddels al aandacht gekregen in ons afdelingsnieuws o.a. via een gekopieerd artikel uit SUCCULENTA van de hand van een vriend van Cas, zijnde dhr. Ad Wouters. [zie Jrg. 019-1] Over onze 2^e voorzitter, **Wim Sterk**, is veel meer geschreven en daarbij was hijzelf een “schrijvend” mens. Al in **1961** schrijft hij een kritisch stukje aan de redactie van SUCCULENTA over “Een stekelig geval” en het ontbreken van auteursnamen bij afgedrukte plantennamen. Hoewel hij bedankt wordt voor “ zijn schrijven “ lijkt de redactie niet erg gevoelig aangaande zijn briefje. Vanaf 1968 wordt en is Wim redacteur van SUCCULENTA en in zijn **eerste artikel als redacteur** schrijft hij op blz.2 : “” Naar ik gehoord heb komt er bij de redactie slechts zelden een aanwijzing of opmerking binnen.””

Dat lijkt bijna profetisch voor de redactie van een afdeling. Maar vrijwel meteen komt er in SUCCULENTA een stroom (soms korte) artikelen van hem los, waarvan z’n artikeltjes over *Echinocereus* misschien wel het meest herinnerd worden.

Opvallend is zeker dat hij in 1968 ook een artikeltje (blz. 30) schrijft over **Zaaiwedstrijden in de afdeling Eindhoven** en het zaaien daarin ook aanbeveelt. Dat jaar hebben we 37 leden.....

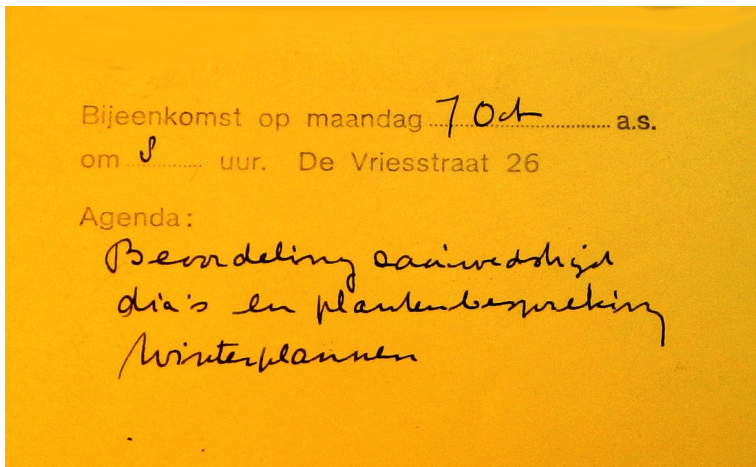
Op 30 jan. 1968 wordt hij ook de nieuwe **secretaris** van de afd. Eindhoven . Voor 'n uitnodiging uit die tijd : zie briefkaart

z.o.z. voor bijeenkomstdatum en agenda

Echter Wim's gezondheid speelt hem parten en dec. 1969 komt het secretariaat van de afdeling 'in handen van' **Jeanne v.d. Ven** uit Oerle. De convocatie is dan bij hoge uitzondering nog een briefkaart en wordt vervangen door een A4-tje, éénzijdig bedrukt en over de breedte onder en boven gevouwen en met frankeerzegel dichtgeplakt. Voor die tijd toch wel bijzonder ondertekent ze de uitnodigingen stoutweg met " *Namens de sekretaris* " hoewel ze zich vanaf 13 aug. 1970 ook tooit met de duiding "(Uw) secretaresse". Zij is een 'driving force'!

Een enkele afbeelding mag hier dus even niet ontbreken.

z.o.z. voor adressering

[hoort bij briefkaart]

Jeanne v.d. Ven bij haar planten [E.D. 1 juni 1981]

Jeanne tijdens
het jubileum
van
Cas Smulders

op

5 april 1982

Maar, ... 1 augustus 1975 vermeldt de ledenlijst een bestuur van **7 leden** met Wim Sterk als *vice-voorzitter* !

En december 1976 stelt Cas Smulders zich niet meer herkiesbaar. Het zittende bestuur stelt voor de functie van voorzitter de heer Wim Sterk kandidaat.

De afdelingscontributie in die tijd bedraagt **10 gulden** op jaarbasis en de ons bekende **Cees v.d. Wittenboer** is de penningmeester .

Bijna ongemerkt (bij het schrijven van dit verhaal) heeft dan de Monaco/Menton-reis in **1976** plaats gevonden, aangestuurd door **F. J. van Leeuwen** uit Venlo.

Ikzelf (met Margreet) waren van de partij, maar ook Cas Smulders, Frits v.d. Steeg en Jeanne van de Ven en voorzover ik me dat goed herinner ook Wim Sterk. Hoewel velen met camera gewapend waren zijn foto's van deze "long weekend trip" inmiddels zeer zeldzaam. In zijn 'in memorium' betreffende W.J.M.Sterk in SUCCULENTA van 1970 schrijft J.H. Defesche over de organisatie van succulentenreizen naar de Costa Brava (Blanes), maar de Monaco/Menton -reis is een andere!

Menton/Monaco reis 1976

Foto: Henk Damsma

Vooraan links op foto **Frits v/d Steeg**. De vrouw met zonnebril naast hem is vermoedelijk zijn echtgenote. Tussen hen in is **Cas Smulders** te zien (met camera-tas). De vrouw, op de rug gezien, met schoudertas rechts op de foto is vrijwel zeker **Jeanne van de Ven** en mogelijk is "de vrouw in het blauw" (midden op de foto) **Toos Smulders** (de oudste dochter van Cas). Cas z'n vrouw is in 1969 reeds overleden.

Feitelijk werd toen in Monte Carlo een soort ELK gehouden.

De eerste 3LK , tegenwoordig ELK (Europese Landen Konferentie) vond overigens in 1966 plaats in het kasteel van Well en werd georganiseerd door leden van de afdeling Limburg in samenwerking met duitse en belgische liefhebbers. Later vond de 3LK steeds in Houthalen plaats en nog weer later in Blankenberge onder de naam ELK, waar dit evenement nog steeds ieder jaar in september wordt gehouden.

Het is een **Sterk** koppel van **Wim** en **Jeanne v. d. Ven**, waarbij kennis, inzicht met daadkracht en enthousiasme samengaan. Het afdelingsnieuws krijgt een A4-karakter, waarbij het programma veelal maanden tevoren gekend is, lezingen van eigen leden alsook van buiten; waarbij de diversiteit in onderwerpen groot is. Maar er is ook kasbezoek bij elkaar, praatavonden, er zijn excursies en ruilavonden, zaaiwedstrijden, dia vertoning met bijbehorende beoordeling, tentoonstellingbezoek (bijv. Exotica in Antwerpen) , ruilavonden, etc.

Eén van de opvallende dingen (agenda november bijeenkomst 1969) voor mij was niet zozeer de **jaarlijkse** beoordeling van de zaaiwedstrijd maar dat er **ook** *3 prijzen beschikbaar geweest zijn voor de beste resultaten van het enten op Pereskiopsis*. Ik wist dat niet (meer).

Afdelingsavonden met lezingen door eigen leden zijn er geregeld al was dat maar om de eigen (reis)kennis te etaleren danwel het speciale en leuke van de eigen specialisatie in een specifiek plantengeslacht te vertellen of kweekkennis en kweekmethode(n) daaromtrent. Opvallend vaak heeft Wim Sterk (vice-voorzitter) een lezing of vult die met een voordracht (~ 2x op jaarbasis). Maar ook Karl-Heinz Prestlé met Frailea of Noto's ; Marinus Raymakers over fotograferen; Peter Pasman over zaaien ; Cas over zijn Gymno's of Jan v/d Rijt over zijn reizen naar Afrika zijn avondvullers. Ook Joop Huijssoon is soms van de partij, partieel met Willem Duijnhouwer, en dan ging het over Mammillaria's.

Gaandeweg krijgen ook de kweekbenodigdheden aandacht. Logisch toch, omdat met meer leden gunstiger ingekocht kan worden. **Lentse** potgrond, etiketten, plastic potten, noppenfolie maar ook verzamelbanden worden ingekocht en verkocht.....

De excursies worden zeker in het begin veelal naar België gemaakt en goede contacten komen tot stand bij en met liefhebbers en kwekers. Namen als Govaert, Goossens, Jacobs, Hoeckx en Gebr. De Herdt e.a. worden zeer bekend.

Juni 1975 zijn we uit het vergaderzaaltje **De Vriesstraat 26** in **Eindhoven** gegroeid en gaan voortaan vergaderen in de foyer van schouwburg "**De Schalm**" in **Meerveldhoven**. De afdelingsbijdrage op jaarbasis is dan nog even Hfl. 8,= maar in 1977 wordt dat toch echt Hfl.10,= iets wat Cees van de Wittenboer graag ziet, in functie nog steeds de penningmeester.

Ik word daar persoonlijk extra mee geconfronteerd vanwege **wanbetaling** (t.g.v. adreswijziging). Briefkaarten kon je toen kopen voor 45 cent.

Eén in het oog en geheugen springende activiteit is het voornemen in het **voorjaar van 1981** een eigen cactustentoonstelling te houden. Blikvangers zijn dan planten voor de potentiële tentoonstelling, maar fysiek zijn dat **Ger du Pré** en **Patricia Tieleman** (2013†), die als tentoonstellingscomité eveneens een sterk koppel vormen.

Onze afdeling bestaat dan namelijk 30 jaar.

Voorafgaand, met het oog op de tentoonstelling verschijnt er een fraai boekje (16 blz.) met de prikkel-titel: **“cactussen als hobby een prikkelende uitdaging”** van de hand van *J.W.G. Boogers* speciaal ter gelegenheid dus van de afdelings-tentoonstelling die gehouden wordt van **6-8 juni in Veldhoven**. Het is bedoeld om onze planten de aandacht te geven die ze verdienen. **Dat boekje is er nog**. Viering van het 30-jarig bestaan van de afdeling wordt een succes, immers het blijkt dat er in het Pinksterweekend vele belangstellenden van ver met daarbij ook tientallen Belgische cactusvrienden op bezoek komen... *Jeanne v. d. Ven* schrijft daarvan: *“... ‘t is een enorm succes geworden. Dit was vooral mogelijk door de grote inzet van de leden van onze werkgroep, die brachten zelfs burens en familieleden mee om te helpen sjouwen...”*

Hiervan zijn tot nu toe gelukkig nog **enkele** foto's teruggevonden. (opbouw op vrijdag **5 juni** en afbraak op maandag **8 juni** 1981).

'n Bijzondere foto uit 1981. Eén van onze oudste leden legt hier de laatste hand met het inrichten van enkele planten bij onze eerste tentoonstelling.

Het betreft
Leo Driessen
(† 2004)

Ook zuilcactussen ontbraken 1981 in Veldhoven niet op deze mooie en grote tentoonstelling. Ook hier wordt nog wat verbeterd aan de opstelling van de planten op het laatste moment. Met zekerheid - hij weet dat zelf nog - is te zeggen dat de persoon in 't blauw op de foto

Ger du Pré
betreft.

Het is ook dit jaar dat in plaats van de gebruikelijke convocatie (een over de breedte onder en boven gevouwen A4-tje, éézijdig bedrukt en met frankeerzegel dichtgeplakt) vervangen wordt. Immers in april 1981 werd het voornemen gemeld een zgn. **kringblad** te laten verschijnen met maximaal 2 vellen van zgn. A4-formaat met gelijkblijvende verzendkosten. Het eerste kringblad verschijnt als No.1 – jaargang 1981(1 okt.) met een **gifgroene omslag**. Op de voorzijde van de omslag is niet alleen het afdelings-icoon van de afdeling Eindhoven te vinden, maar ook de duiding dat dit AFDELINGSNIEUWS betreft. Leuk te weten dat dit semiotisch icoon (waarvan de ontwerper **Ger du Pré** is) nog steeds ons huidige afdelingsnieuws siert, maar bovendien inmiddels jarenlang ook de agenda (sinds maart 1982) en notulen van onze bijeenkomsten en activiteiten vergezelt als een soort afdelingsembleem! Het formaat is dus dubbelgevouwen A4 en **zonder nietje!** De achterflap van dit eerste nummer vermeldt (incl. vice voorzitter) 8 afdelings bestuurleden. Inhoudelijk is een deel van de ledenlijst afgedrukt (van Alten t/m v/d Looy; 44). In het 2^e nummer (24 jan. 1982) is het resterende aantal leden te vinden (heel slim met kleinere lettergrootte). Deze rest betreft 36 leden. Daarbij is niet vermeld dhr. J.Joris, die als nieuw lid direct, vanwege de zeer recent gestarte “**Nieuwe ledenactie**”, 5 plantjes krijgt...; maar wel vermeld zijn 3 *vertrokkenen*.

Binnenzijde omslag vinden we ook 2 nieuwe bestuursleden, namelijk **B.Krijnen** als penningmeester en **G. du Pré** ** als 2e secretaris. **Piet v. d. Horst** (schoonzoon van Cas Smulders) moest om gezondheidsredenen afhaken als (mede)secretaris.

En **Cees v.d. Wittenboer** vindt het nu , na 12 jaar penningmeesterschap, 'n goede zaak, indien iemand anders die taak overneemt.

Ger du Pré (met pijp in linkerhand) in gesprek met Ben Krijnen met sigaret in 1982. Toen was roken nog gewoon.

Al eerder genoemd: maandag 5 april 1982 blijkt een bijzondere avond voor de afdeling. Op die avond wordt gevierd dat Cas Smulders vijftig jaar lid is van SUCCULENTA. (zie ook foto pag. 7). In 1983 stelt Wim Sterk zich niet meer herkiesbaar als voorzitter, wel als bestuurslid. In zijn plaats wordt **Ger du Pré** voorgesteld en gekozen. Hij wordt en is dan onze 3e voorzitter op rij. Meteen dat jaar is er alweer een bijzondere activiteit. Het plan is opnieuw een tentoonstelling te houden, echter nu in **Helmond**.

Te houden in het “**Speelhuis**” en wel van donderdag 12 mei (Hemelvaartsdag) tot en met zaterdag 14 mei 1983. Opnieuw kiest de tentoonstellingswerkgroep **Ger du Pré** als voorzitter met naast hem **Jeanne v.d. Ven, Johan Boogers, John Jagersky** en **Marty de Roos**. Je moet wel gedreven zijn en durf hebben om dat als nieuwe voorzitter op te pakken, maar Ger heeft **ervaring**. Een bijzondere foto! Welk afdelingslid valt hier meteen op?

Foto is van onze tentoonstelling in **1983** van 12 – 14 mei in 't Speelhuis te Helmond. Het was een spannende tijd omdat de financiële inkomsten niet meteen in evenwicht bleken met de uitgaven...

Veel foto's zijn overigens genomen en bewaard gebleven door **Camiel**, de man van Mw. **Bep Braet**. Enkele daarvan volgen nu.

Foto: Camiel Braet

Foto: Camiel Braet

De info-tafel: de dame links op de foto (in witte bloes) is Mw. Bep Braet, met naast/achter haar, haar 2 kinderen.

Tentoonstelling 't Speelhuis in Helmond (1983)

Foto Camiel Braet

Tentoonstelling in Helmond, 12-14 mei 1983

Ervaring komt Ger ook van pas als hem opnieuw gevraagd wordt de (weinig vertoonde, zie overigens foto blz. 7) voorzittershamer te hanteren. Achteraf (bijv. NU) blijkt hij **5 + 7 jaar** voorzitter te zijn geweest. Dan moet je toch uithoudingsvermogen, doorzettingsvermogen en een flink optimistische kijk bezitten om het geboden aanbod van potentiële teleurstellingen wat te minimaliseren. Het is inderdaad zo dat Ger een zekere onverstoorbaarheid bezit. Het voorzitterschap is voor de meeste mensen die daarvoor gevraagd worden weliswaar ietwat verslavend vanwege de aandacht die men vraagt, heeft of krijgt, maar ambities verwezenlijken of medewerkzaamheid creëren levert soms (mensafhankelijk) lichte vormen van deceptie op. Dit lijkt Ger nooit te treffen en een zekere stoïcijnse uitstraling is hem zeker niet vreemd. Zie bijvoorbeeld onderstaande foto.)

Deze foto van Wim Sterk en Ger du Pré is gemaakt in 1982.

Achteraf kan gezegd worden:

Gaande en komende man (voorzitter)

In zijn jonge jaren als succulentenliefhebber was Ger een rasechte **Gymnocalycium** liefhebber. Een fantastisch geslacht om te verzamelen , maar veel meer nog een echt “studie”-geslacht omdat de **ondergeslachten** van het geslacht *Gymnocalycium* allemaal verschillende zaden en zaadstructuur hebben. Discussie waard en waardig ! De ondergeslachten stonden niet zozeer ter discussie, maar wel de ‘bevolking’ (soorten dus) van die ondergeslachten.

Tegenwoordig , en dat is alweer vele jaren, hebben de andere succulenten zijn belangstelling. De kwekerij van Cok en Ine Grootsholten in Honselersdijk roept zeker ook bij hem vele goede herinneringen op en zijn inzendingen aan de “kwartaalse” afdelingsactiviteit aangaande de “**te determineren plant** “ zijn van niveau ! Niet alleen *Lenophyllum reflexum* White kostte hoofd-brekens, maar ook de door hem ludiek beschreven *Aloe bakeri* Scott-Elliot vorderde enige puzzelurtjes . (Het leuke van die dingen is dat je dat tegenwoordig na kunt lezen in ons afdelingsnieuws op de website van SUCCULENTA onder AFDELINGEN.....Eindhoven dus)

Tussendoor (= tussen toen en nu) bleek Ger 40 jaar lid van SUCCULENTA. Daar werd aandacht aan besteed o.a. door het overhandigen van het betreffende ‘speldje’ en een pijpenplateau met diverse succulenten. We hebben het dan over 2016, waar de toenmalige voorzitter Ger prees vanwege zijn grote betrokkenheid. Daar blijkt nog weinig in te zijn veranderd. En dat mag bijzonder heten als je de leeftijd der ‘zeer sterken’ gepasseerd bent. Natuurlijk heeft Ger gehoord danwel gelezen over het dreigend **teloorgaan** van ons **AFDELINGSNIEUWS**.

Hij belt dan niet op, maar stuurt gewoon iets (een bijdrage) . Schrijft er ook niks bij . Dat heeft dan doorgaans de betekenis van "" KIJK MAAR OF JE HIER IETS MEE KAN . ZO NIET: ook goed."" Ik schrijf met opzet 'doorgaans' ; want echt zeker weten doe ik 't niet en soms is er toch de vraag "heb je hier wat aan? " Zo'n zeer recente bijdrage vindt U (dankjewel Ger) aan het einde van dit afdelingsnieuws en het betreft een sleutel om **Haworthia** te **determineren**.

Het dankjewel gaat gepaard met enige foto's

Laag terras-cultuur in de kas van Ger du Pré

Ger z'n jongste kleinzoon Bruno in luisterend gesprek.

Foto: Raoul du Pré

Met Bruno in de kas is Ger duidelijk in z'n sas.

Foto: Raoul du Pré (aug. 2019)

Zo heb ik er nooit tegenaan gekeken,
maar daar zal ik eens over nadenken.....

----- H.D.

En dan nu:

Haworthia (ingezonden door Ger du Pré)

Haworthia / Liliaceae

Deze planten groeien tussen de dertigste en de veertigste breedte graad in Z en ZW Afrika.

Het geslacht is genoemd naar de Engelsman Haworth en sinds

1700 zijn er Haworthia's in Nederland in cultuur.

Een algemeen geldend recept voor de verzorging van deze planten is helaas niet te geven omdat de verschillende soorten onder de meest uiteenlopende omstandigheden groeien.

Er zijn soorten die in de schaduw tussen het struikgewas gevonden worden maar er zijn er ook die de volle zon hebben opgezocht en net als de Lithops alleen de toppen van het blad aan de zonnestraling bloot stellen.

Gemeen hebben ze de behoefte aan goed waterdoorlatende grondmengsels. 's Zomers kunnen we , als de planten aan de groei zijn, ruimschoots water geven en schaaft water op het plantenlichaam niet.

In de winter moeten we veel voorzichtiger zijn omdat bij temperaturen tussen de 5 en 10 graden Celcius de plant te lang vochtig blijft en er rot kan optreden vanuit het hart van de plant. Dus in de winter spaarzaam gieten direct op de potgrond.

Haworthia's spruiten aan de basis, soms zelfs overvloedig, of vormen jonge plantjes via ondergrondse uitlopers.

Na enige tijd kunnen deze plantjes met een scherp mes van de moederplant worden afgesneden en na enige dagen drogen aan de lucht worden opgepot. Dit is de eenvoudigste manier van vermeerderen en de manier die het snelst weer volgroeide planten levert. Een **tweede** manier van vermeerderen is d.m.v. bladstekken.

Haal met een scherp mes de buitenste bladeren van de moederplant af waarbij we ervoor zorgen dat een klein stukje van de stam wordt meegenomen.

Laat de bladeren enige dagen drogen en pot ze daarna op in een zeer zanderig grondmengsel.

Na 3 tot 6 weken vormen zich wortels en daarna zullen de jonge plantjes verschijnen. Plant de stekbladeren niet te diep en pas op voor zgn. stilstaand water.

Zaaïen is de **derde** manier die vooral aantrekkelijk is om het assortiment uit te breiden.

Het is echter wel een probleem om aan soortecht zaad te komen omdat de Haworthia's onderling gemakkelijk kruisen. Het is dus ook niet eenvoudig om Haworthia's te determineren om zo de juiste naam bij de plant te krijgen. Misschien kan onderstaande tabel die is opgesteld door Charles L. Scott in zijn boek *The Genus Haworthia*, a taxonomic revision daar toch een hulpmiddel bij zijn.

1) De bladeren zijn hard en vast, taai, leerachtig en stug. Het uiteinde van de bladeren is niet verbreed of afgetopt.

Zie 2)

- De bladeren voelen meer of minder zacht aan.
Zijn de bladeren stug dan lopen ze verbreed uit of ze zijn afgeknot.

Zie 10)

2) De wortels zijn min of meer spoelvormig en de bladeren zijn grasachtig (riemvormig)
Sect. 1; Fusiformes

1. H.blackburniae
2. H.graminifolia

- De wortels zijn niet spoelvormig. De bladeren hebben een variabele driehoeksvorm.

Zie 3)

3) De bladeren hebben geen tanden aan de rand.

Zie 4)

- De bladeren hebben regelmatig of onregelmatig geplaatste tanden aan de bladranden.

Zie 9)

4) Bladeren in drie rijen.

Sect. 5; Trifariae

17. H. viscosa
18. H. nigra

- Bladeren in meer dan 3 rijen.

Zie 5)

5) Bladeren geheel glad opp., planten solitair.

Sect. 3; Marginatae

7. H. marginata

- Bladeren met knobbels (wratten) of als de bladeren schijnbaar glad zijn, overdadig spuitende planten.

Zie 6)

6) De bladeren zijn glad of met weinig knobbels. De bovenzijde van het blad is iets hol. De stam is kort en de planten spruiten aan de basis.

Sect. 2; Scabrae

3. H.scabra
4. H.sordida
5. H.granulata
6. H.starkiana

Bladeren dicht bezet met knobbels of dwarsrichels. Stugge bladeren. Als de bladeren glad aanvoelen dan is de plant opgaand met verlengde stam.

Zie 7)

7) Stam verlengd, bladeren opgaand, meestal naar binnen gebogen. Met of zonder knobbels.

Sect 8; Coarctatae

24. H.reinwardtii
25. H.coarctata
26. H.glauca
27. H.greenii
28. H.herrei

Korte stam of stamloos, bladeren meestal dicht met knobbels bezet.

Zie 8)

8) Bladeren ovaal driehoekig (delta) of meer lancetvormig. Variabel met knobbels bezet.

Sect. 4; Margaritiferae

8. H.pumila
9. H.attenuata

10. H.minima
11. H.radula
12. H.fasciata
13. H.tuberculata
14. H.kingiana
15. H.longiana
16. H.smitii

Bladeren vlak of weinig opgaand met knobbels in dwars ribbels of banden.

Sect. 6; Limifoliae

19. H.limifolia
20. H.koelmaniorum

9) Bladeren vlak of opgaand met netvormige transparante lijnen. Aan de randen onregelmatig geplaatste marginale tanden.

Sect. 7; Tessellatae

21. H.venosa
22. H.tessellata
23. H.woolleyi

Meestal langere bladeren, echt opgaand tot vertikaal geplaatst. Zeer kleine tanden langs de randen.

Bij H.zantneriana op de kiel op onregelmatige afstanden kleinere tanden.

Sect. 9; Loratae

29. H.chloracantha
30. H.angustifolia
31. H.variegata
32. H.monticola
33. H.floribunda
34. H.zantneriana

35. H.mclarenii
36. H.wittebergensis
37. H.serrata
38. H.pulchella

10) Bladeren „nauw" driehoekig, scherp, tamelijk zacht.

zie 11)

- bladeren liggend of licht opgaand, min of meer breed driehoekig, naar het uiteinde breed uitlopend of bladeren opstaand en aan het uiteinde afgeknot.

zie 16)

11) Bladeren aan de basis één kleurig, min of meer transparant wordend naar de top. Bladranden en kiel uitgesproken en voorzien van tanden of bedekt met haartjes. Aan het uiteinde voorzien van een transparante baard.

Sect. 10; Haworthia

39. H.arachnoidea
40. H.setata
41. H.translucens
42. H.bolusii
43. H.xiphiophylla
44. H.pearsonii
45. H.gracilis
46. H.tenera
47. H.marumiana
48. H.pehlemanniae

- Bladeren smal of breed lancetvormig tot drie-kantig. Kleine zachte vertanding aan de rand of tanden geheel afwezig.

zie 12)

12) Bladeren opgaand en tamelijk smal driehoekig. Naar het

- uiteinde toe ontwikkelen zich geleidelijk doorzichtige strepen. Het uiteinde is scherp en nagenoeg geheel

doorzichtig.

Sect. 11; Denticulatae

- 49. H.mucronata
- 50. H.altilinea
- 51. H.lockwoodii
- 52. H.globosiflora
- 53. H.nortieri
- 54. H.semiviva

- Bladeren nogal breed driehoekig, opgaand of spreidend met scherpe of afgestompte top.

zie 13)

13) Bladeren opgaand, nogal breed driehoekig. Fijn getand en gebaard. Naar de top plotseling geheel doorzichtig.

Sect. 14; Limpidae

- 62. H.cooperi
- 63. H.pilifera
- 64. H.habdomadis
- 65. H.leigtonii
- 66. H.batteniae

- Bladeren spreidend, driehoekig of ovaal met een bijna ronde top.

zie 14)

14) Bladeren driehoekig, gebaard, randen fijn getand, zachte tanden. Uiteinde netvormig doorzichtig.

Sect. 13; Muticae

- 57. H.reticulata
- 58. H.integra
- 59. H.helmiae
- 60. H.batesiana

61. *H. baylissii*

- Bladeren ovaal of driehoekig of met afgerond uiteinde.
zie 15)

15) Bladeren in zeer compacte rozetten, gewoonlijk spreidend met stomp doorzichtig uiteinde.

Sect. 12; Obtusatae

55. *H. cymbiformis*

56. *H. incurvula*

- Bladeren breed driehoekig, vlak aan de bovenzijde, spreidend en gebaard.

Sect. 15; Planifoliae

67. *H. aristata*

16) Bladeren stevig, spreidend, driehoekig. Aan het uiteinde aan de bovenzijde van het blad afgetopt.

Sect. 16; Retusae

68. *H. retusa*

69. *H. mirabilis*

70. *H. mutica*

71. *H. asperula*

72. *H. magnifica*

73. *H. parksiana*

74. *H. correcta*

75. *H. picta*

76. *H. fouchei*

77. *H. dekenahii*

78. *H. longebracteata*

79. *H. comptoniana*

80. *H. atrofusca*

81. *H. heidelbergensis*

82. *H. geraldii*

- 83. H.springbokvlakensis
- 84. H.multilineata
- 85. H.bruynsii

- Bladeren recht met afgetopt doorzichtig uiteinde
Sect. 17; Fenestratae
- 86. H.truncata
- 87. H.maughanii

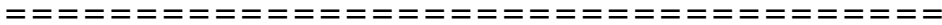
.....
.....
.....

Volgende pagina:

Een **beloofde afbeelding** van een prachtige en o.i. zeldzame cristaat toegezonden door Anita v.d. Wijdeven.

Middenrechts op de foto staat een prachtige ***Obregonia denegrii*** Frec uit de bot. tuin in Balchik. Naam op het etiket is nog gedeeltelijk te zien !

Redactie afdelingsnieuws wenst alle lezeressen en lezers
fijne kerstdagen, goede jaarwisseling en een groeizaam
komend jaar in gezondheid.

Henk en Monique